

Γν. ΝΣΚ 419/2013 - (Δ' ΤΜΗΜΑΤΟΣ)

Αριθμός Ερωτήματος : Το υπ' αριθμ. 5627/13.11.2013 έγγραφο της Γενικής Γραμματέως ΥΠΕΚΑ

Περίληψη Ερωτήματος: Εάν είναι δυνατόν μετά την έκδοση τελεσιδίκων αθωωτικών αποφάσεων ποινικών δικαστηρίων να αναζητηθούν πρόστιμα που επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 70 του ν. 998/1979 και κατεβλήθησαν μετά τη δημοσίευσή του ν. 3208/2003.

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ:

Το διδόμενο από την Υπηρεσία πραγματικό έχει ως εξής:

Με την υπ' αριθ. 1874/4.7.2001 πράξη καταλογισμού προστίμου αποκατάστασης δασικής βλάστησης σε αναδασωτέα έκταση του Δ/ντη Δασών Λέσβου, επιβλήθηκε στον Ε.Α πρόστιμο 6.525.000 δρχ. (19.148,92 ευρώ) βάσει του άρθρου 29 του ν. 2081/1992, υπέρ του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας και Δασών στον ειδικό λογαριασμό 26705/4. Κατά της άνω πράξης ο Ε.Α άσκησε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Μυτιλήνης η οποία εκδικάστηκε την 13.4.2005 και επί της οποίας εκδόθηκε η υπ' αριθ. 248/2005 απόφαση αυτού που έκανε δεκτή την προσφυγή και ακύρωσε την προσβαλλόμενη πράξη καταλογισμού. Στο μεταξύ διάστημα ο Ε.Α κατέβαλε το ποσό το οποίο του είχε επιβληθεί (έτος 2005).

Στη συνέχεια το Ελληνικό Δημόσιο άσκησε έφεση κατά της ανωτέρω απόφασης ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά, το οποίο με την υπ' αριθ. 1917/2012 απόφαση του την απέρριψε. Με το υπ' αριθμ. 1175/2013 πρακτικό ΝΣΚ έγινε δεκτή γνωμοδότηση της Τριμελούς Επιτροπής της Κ.Υ. του ΝΣΚ υπέρ της μη άσκησης εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου αναίρεσως κατά της άνω απόφασης. Κατόπιν αυτών, η άνω υπ' αριθμ. 1917/2012 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά με την οποία επικυρώθηκε το περιεχόμενο της 248/2005 απόφασης του Διοικητικού Πρωτοδικείου Μυτιλήνης, κατέστη αμετάκλητη.

Επί της ποινικής διαδικασίας κατά του ανωτέρω Ε.Α, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. καταδικαστική απόφαση του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου Μυτιλήνης, κατά της οποίας άσκησε έφεση, και με την υπ' αριθμ. 153/2007 απόφαση Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Μυτιλήνης κρίθηκε αθώς για την παράβαση της παρ.1 του άρθρου 70 του ν. 998/1979

II. ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

A. Ν. 3208/2003 (ΦΕΚ 303 Α): Προστασία δασικών οικοσ/των, Δασολόγιο, εμπράγματα δικ/κα επί δασών κ.λ.π.

Άρθρο 1

Τροποποίηση διατάξεων του ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α) παρ. 14. Το τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 70, όπως αντικαταστάθηκε με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 29 του ν. 2081/1993 (ΦΕΚ 154 Α), αντικατασταθεί ως εξής:

«Επίσης επιβάλλεται διοικητική ποινή προστίμου με πράξη καταλογισμού του οικείου δασάρχη, η οποία εκδίδεται μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από τη γνωστοποίηση σε αυτόν της τελεσιδικής καταδικαστικής απόφασης που εκδίδεται σε βάρος των αναφερομένων στο προηγούμενο εδάφιο προσώπων. Με μέριμνα της αρμόδιας Εισαγγελικής αρχής γνωστοποιούνται οι εν λόγω αποφάσεις, μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευσή τους, στον οικείο δασάρχη. Το εν λόγω πρόστιμο ισούται με.....»

Άρθρο 21

Μεταβατικές διατάξεις

Παρ. 4. Πρόστιμα που επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 70 του ν. 998/1979, σε βάρος προσώπων τα οποία αθώωθηκαν με τελεσιδικές αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων, καθώς και πρόστιμα που επιβλήθηκαν χωρίς τις εν λόγω δικαστικές αποφάσεις, διαγράφονται. Τυχόν καταβληθέντα ποσά δεν αναζητούνται.

Άρθρο 24

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζονται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του.

(Ο ανώτερος νόμος δημοσιεύτηκε την 24.12.2003 ΦΕΚ Α'303)

B. Ν. 2081/1992 (ΦΕΚ 154 Α): Επιμελήτρια Οργανώσεις Εμπόρων κ.λ.π.

Άρθρο 29

Η παράγραφος 1 του άρθρου 70 του ν. 998/1979 αντικαθίσταται ως εξής:

Εδάφιο τέταρτο: «Επίσης επιβάλλεται διοικητική ποινή προστίμου με πράξη καταλογισμού του Δασάρχη, αμέσως μετά τη βεβαίωση της παράβασης, το οποίο ισούται με το γινόμενο που προκύπτει από.....»

(Η ανωτέρω διάταξη είναι η αντικατασταθείσα με αυτήν της παρ. 14 του άρθρου 1 του ν. 3208/2003, είναι δε απαραίτητη η παράθεση της για την επίλυση του ερωτήματος).

Γ. Άρθρο 95 Συντάγματος της Ελλάδας

Παρ. 5. Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση.....»

III. Α. Στην εισηγητική έκθεση του ν. 3208/2003 και στο άρθρο 21 αναφέρονται τα εξής:

«Με την παράγραφο 4 τροποποιούνται οι σχετικές με την επιβολή της διοικητικής ποινής του προστίμου διατάξεις για εκχερσώσεις, αποψιλωτικές υλοτομήσεις ή καλλιέργεια δημόσιας ή ιδιωτικής έκτασης που κηρύχθηκε αναδασωτέα, σε τρόπο ώστε να καθίσταται δυνατή η ανάκληση του προστίμου όταν υφίσταται αθωωτική απόφαση του ποινικού δικαστηρίου και συνεπώς αναίρεση της αιτιολογικής βάσης στην οποία στηρίχθηκε η επιβολή του προστίμου.»

Β. Για την εφαρμογή εξάλλου του ανωτέρου ν. 3208/24.12.2003 έχουν δοθεί και οδηγίες με την εγκ. Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αριθμ. πρωτ. 1099/26.10.2004, το περιεχόμενο των οποίων δεν αφίσταται της ανωτέρω εισηγητικής έκθεσης.

IV. Με τις μεταβατικές διατάξεις ρυθμίζονται τα θέματα που προκύπτουν από τη μεταβολή της νομοθεσίας, δηλαδή τη μετάβαση από την προϊσχύουσα στη νέα νομοθεσία. Οι διατάξεις αυτές έχουν ως σκοπό την προσαρμογή των υποκειμένων και των αντικειμένων των εννόμων σχέσεων βάσει του παλαιού κανόνα δικαίου στην νέα ρύθμιση και ακριβώς ένεκα του σκοπού αυτού έχουν προσωρινό χαρακτήρα και δεν ρυθμίζουν καταστάσεις στο διηνεκές.

(Α Τάχου Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο - 8η Έκδοση, παρ. 31)

V. Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους ερμηνευόμενες, συνάγονται, τα ακόλουθα:

Με τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 14 του ν. 3208/2003 τροποποιήθηκε η διαδικασία επιβολής διοικητικής ποινής προστίμου με πράξη καταλογισμού του οικείου δασάρχη σε περίπτωση εκχέρσωσης, υλοτόμησης, αποψίλωσης ή καλλιέργειας έκτασης δημόσιας ή ιδιωτικής που έχει κηρυχθεί αναδασωτέα και τίθεται πλέον ως προϋπόθεση για την επιβολή του προστίμου η τελεσίδικη καταδίκη για τη διάπραξη του σχετικού ποινικού αδικήματος. Η εν λόγω προϋπόθεση δεν υπήρχε στην προϊσχύουσα μορφή της σχετικής διάταξης του άρθρου 70 του ν. 998/1979, όπου η ποινική δίωξη και η διαδικασία επιβολής της διοικητικής ποινής του προστίμου λάμβαναν χώρα παραλληλως.

Η μεταβολή αυτή της νομοθετικής ρύθμισης είχε ως σκοπό, κατά την αιτιολογική έκθεση, να μην επιβάλλεται διοικητική ποινή σε πρόσωπα τα οποία εκρίθησαν τελεσίδικως αθώα κατά την ποινική διαδικασία και κατά συνέπεια ελλείπει η αιτιολογική βάση της επιβολής της ποινής αυτής. Η μεταβατική ρύθμιση της παρ. 4 του άρθρου 21 του άνω νόμου, έχει προσωρινή ισχύ και ρυθμίζει τις υπάρχουσες εκκρεμείς κατά το χρόνο δημοσίευσης του νόμου υποθέσεις που πληρούν το πραγματικό της ρυθμίσεως, ετέθη δε προκειμένου, εν όψει των νέων ρυθμίσεων, να αποδοθεί δικαιότερη λύση και στις εκκρεμούσες αυτές υποθέσεις.

Με την ρύθμιση αυτή προβλέπεται διαγραφή των προστίμων που επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 70 του ν.998/1979 σε βάρος προσώπων τα οποία κατά τον χρόνο δημοσίευσης του νόμου ή είχαν αθωωθεί τελεσίδικα με αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων ή και τους επιβλήθηκε πρόστιμο χωρίς την ύπαρξη τελεσίδικων ποινικών αποφάσεων. Ήτοι κατά το χρόνο δημοσίευσης της άνω διατάξεως (24.12.2003) έπρεπε σύμφωνα με αυτήν να διαγραφούν όλα τα πρόστιμα, πλην αυτών για τα οποία είχαν ήδη εκδοθεί τελεσίδικες καταδικαστικές αποφάσεις. Για τις υποθέσεις αυτές (των οποίων διεγράφησαν τα πρόστιμα), η διάταξη προέβλεπε ότι δεν αναζητούνται τυχόν καταβληθέντα μέχρι τότε ποσά, προφανώς για να καταστεί δυνατή η εφαρμογή της νέας ρύθμισης χωρίς την ύπαρξη εκκρεμοτήτων εκ του παρελθόντος.

Για την περίπτωση που η διοίκηση δεν διέγραψε, ως όφειλε, επιβληθέντα πρόστιμα για τα οποία είχε ασκηθεί μήνυση πλην δεν είχε προχωρήσει η ποινική διαδικασία, κατά τα οριζόμενα στη διάταξη του ν. 3208/2003, οι υποθέσεις αυτές δεν κατελήφθησαν από την μεταβατική διάταξη και η Διοίκηση οφείλει να συμμορφωθεί στις στο μέλλον, ήτοι μετά την 24.12.2003 εκδοθείσες ποινικές αποφάσεις χωρίς για τις υποθέσεις αυτές να ισχύει πλέον η μεταβατική διάταξη που όριζε ότι τα καταβληθέντα ποσά δεν αναζητούνται.

Περαιτέρω, ως ήδη εξετέθη, ποσά τα οποία καταβλήθηκαν μετά τη δημοσίευση του άνω ν. 3208/2003, δεν καταλαμβάνονται από τις μεταβατικές αυτού ρυθμίσεις, οι οποίες κατέλαβαν και ρύθμισαν εκκρεμούσες τότε υποθέσεις και κατά συνέπεια αυτά μόνον αναζητούνται και αποδίδονται.

Τέλος σημειώνεται ότι η μεταβατική ρύθμιση, αναφέρεται σε ποινικές αποφάσεις και ρυθμίζει ανάλογα με την κρίση αυτών, ως άνω εξετέθη. Δεν καταλαμβάνει αυτή, αποφάσεις πολιτικών δικαστηρίων οι οποίες κατέστησαν αμετάκλητες και με τις οποίες σύμφωνα με το άρθρο 95 του Συντάγματος, η Διοίκηση οφείλει να συμμορφωθεί και να εκτελέσει το περιεχόμενο τους.

VI. Έπειτα από τα προεκτεθέντα, η απάντηση που αρμόζει, στο υπο κρίση ερώτημα είναι, ότι μετά την έκδοση τελεσιδίκων αθωωτικών αποφάσεων ποινικών δικαστηρίων μπορούν να αναζητηθούν τα ποσά προστίμων που επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 70 ν. 998/79 και καταβλήθηκαν μετά τη δημοσίευση του ν. 3208/2003.